

Radon – utleiers ansvar

Hva er radon?

Radon er en luktfri og fargeløs radioaktiv gass som dannes kontinuerlig i berggrunnen ved nedbryting av grunnstoffet uran. Gassen siver inn i bygninger via sprekker og utettheter, og kan samle seg i høye konsentrasjoner innendørs.

Ute tynnes radon raskt ut, men innendørs kan nivåene bli helseskadelige. Radon og nedbrytningsproduktene avgir ioniserende stråling, som øker risikoen for lungekreft.

Radon – en usynlig helserisiko

De som leier ut bolig må måle radon i utleieboligen. Utleier skal sørge for at nivået er så lavt som praktisk mulig å få til. Tiltaksgrensen er 100 Bq/m³.

I Norge er det høye radonnivåer, både på grunn av geologi, men også klima og byggeteknikk. Ifølge Verdens helseorganisasjon (WHO) er radon den viktigste årsaken til lungekreft etter røyking. Lungekreft er en av de vanligste kreftformene i Norge, med over 3000 nye tilfeller årlig. Radon i boliger antas å forårsake rundt 400 tilfeller årlig.

Risikoen øker med radonnivå og eksponeringstid. Det finnes ingen trygg nedre grense. I Norge er anbefalt grense for tiltak 100 Bq/m³, mens maksgrensen er 200 Bq/m³.

Røykere har opptil 25 ganger høyere risiko ved radoneksponering, men også ikke-røykere er utsatt. Radon-reduserende tiltak i boliger er en viktig strategi for å beskytte helsen.

Nasjonal tilsynskampanje med radon i utleieboliger

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) arrangerer en nasjonal tilsynskampanje med radon i utleieboliger høsten 2025 og våren 2026, i samarbeid med Helsedirektoratet, Nettverk for miljørettet folkehelsearbeid (NEMFO) og Gjøvik kommune. DSA har det overordnede ansvaret for planlegging og gjennomføring av kampanjen. Deltakende kommuner har ansvar for å gjennomføre tilsyn med utleieboliger i sin kommune. Tilsynet gjennomføres som et dokumenttilsyn.

Siden 2014 har utleieryttere hatt plikt til å måle radon og redusere høye nivåer (strålevernforskriften § 6). Imidlertid har kun 33 % av leietakere og 50 % av utleieryttere kjennskap til reglene, og tilsyn har vært begrenset. For å øke bevisstheten og sikre trygge utleieboliger, skal kommunene gjennomføre tilsyn og informere.

Måling av radon

Radonmåling er en enkel og rimelig måte å finne ut om du har for høye nivåer. Måleutstyr kan bestilles fra flere leverandører. Bransjeforeningen Norsk Radonforening har en oversikt på sine hjemmesider, radonforeningen.no.

Det anbefales å måle i minst to oppholdsrom, som stue og soverom. I boliger med flere etasjer bør hver etasje måles. Leiligheter fra tredje etasje over bakkenivå trenger vanligvis ikke måling.

Målingen skal vare i minst to måneder i perioden mellom 15. oktober og 15. april for pålitelige resultater.